

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-710

15.11.2019

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення

Надсилаємо адресований Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення депутатський запит народного депутата України Шевченка Є. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 15 листопада 2019 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

Д. РАЗУМКОВ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 04-16/1

"07" листопада 2019 р.

Національна рада України з питань
телебачення і радіомовлення

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо призначення перевірки
«5 каналу» у зв'язку з поширенням
закликів до прямого обмеження
прав громадян за ознаками
їхніх політичних та інших
переконань, місця проживання,
за мовними та іншими ознаками*

Громадянин України під час надання
інтерв'ю в ефірі програми «Рандеву», що була опублікована 26.10.2019 на
сайті Телерадіокомпанії «5 канал» на запитання ведучої, громадянки України
у зухвалій формі умисно та
публічно висловився щодо обмеження прав громадян за ознаками політичних
та інших переконань, місця проживання, місця проживання, за мовними
ознаками, що містять ознаки складу злочину, передбаченого частиною
третьою ст. 161 Кримінального кодексу України (надалі – КК України).
Зокрема на запитання ведучої «Куди ти дінеш людей?»
Журналіст відповідає:

1) «От Власне я розділяю питання території, питання населення,
демографії, тому що, як на мене, ми не будемо розбиратися одинично з усіма.
Ми не будемо розбиратися одинично з усіма. Ми повинні підійти до цього
питання цинічно. В принципі всі люди, які там шостий рік живуть в ДНРі,
ЛНРі, які збираються на «ми хотім в Росію» або це питома внутрішньо
підтримують або не говорять щось проти, вони для мене є ЗІПСУТІ,
ВТРАЧЕНІ ЛЮДИ, тому ЯК ГРОМАДЯН УКРАЇНИ я їх не бачу. Тому я і
кажу, будь ласка, ми відкриті...ми відкриваємо для них двері, але при
умовах.»

2) «Я дійсно хотів би, щоб перед цими людьми ПОСТАВИЛИ ДОСИТЬ ЖОРСТКІ ФІЛЬТРИ, тому що автоматично роздати українські паспорти всім тим, хто їх свого часу палив або крадькома десь ховав – це буде несправедливо...»

3) Журналіст «Лакмус - ПЕРЕБУВАННЯ В ЛНР. ДНР. Якщо ти не виїхав, ти автоматично позбавляєшся громадянства і пізніше держава каже - набувай наново, але ми тебе маємо перевіряти». На запитання ведучої «Окей. А що робити з тими, хто не зміг за якихось обґрунтованих умов виїзду?» Журналіст «Вони повинні просто вибачитися нам за узагальнення, сказати, що так, ми готові трошки почекати, поки розберуться. Мі якщо почнемо бавитися у півроки, вони нас просто задують».

4) Але є найгірші – вони крім тої «Раша тудей» нічого не слухають. Це в принципі ПРОПАЦІ ЛЮДИ...»

5) "Зеленський – президент КИШКОВО-ШЛУНКОВИХ ТРАКТІВ ІЗ ПРАВОМ ГОЛОСУ. Це люди, які, крім наповненості холодильника, іншими критеріями не міряють свою громадянськість, щастя у цій країні, свої цінності. Для них питання цінностей є монетизованим.»

Такі дії суперечать основоположним положенням вітчизняного законодавства, принципам міжнародних нормативно-правових актів, згода на обов'язковість надана Україною та, у підсумку складають об'єктивну сторону злочину передбаченого ст. 161 КК України.

Об'єктивно діяння, передбачені ст. 161 КК, проявляються у таких формах:

- вчинення дій, спрямованих на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті;
- приниження національної честі і гідності;
- образа почуттів громадян у зв'язку з їх релігійними переконаннями;
- пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих переваг громадян залежно від їх расової, національної приналежності, ставлення до релігії, **етнічного та соціального походження, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.**

Аналіз висловів дає підстави відносити їх до діянь, що «спрямовані на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті», та «приниження національної честі і гідності».

Водночас, положеннями Конституції України (надалі КУ) закріплено рівність усіх громадян України перед Законом, рівність їх конституційних прав і свобод. (ст. 24 КУ). А «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність,

недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» згідно із положеннями ст. 3 КУ.

«Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками» (ч. 2 ст. 24 КУ).

Водночас, згідно положень Конвенції ООН «Про ліквідацію всіх форм расової дискримінації» від 21.12.1965 (ратифікована Україною 21.01.1969) встановлена пряма вимога для учасників Конвенції щодо запровадження законів про покарання злочинів на ґрунті расизму (ч. 1 ст. 2).

В свою чергу, діяння підпадають під ознаку "расової дискримінації", що означає «будь-яке розрізнення, виняток, обмеження чи перевагу, ґрунтовані на ознаках раси, кольору шкіри, родового, національного чи етнічного походження, метою або наслідком яких є знищення або применшення визнання, використання чи здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній чи будь-яких інших галузях суспільного життя» (ст. 1 Конвенції).

Положення Рамкового рішення Європейського Союзу про злочини на ґрунті расизму і ксенофобії від 28.11.2008 № 2008/913/ПВД вимагають спільної кримінально-правової позиції щодо злочинів на ґрунті ненависті, включно із суворішим покаранням в разі вчинення злочину через упередження.

Важливість уваги до окресленої категорії злочинів підтверджується і практикою Європейського Суду з прав людини (надалі - ЄСПЛ), що неодноразово постановляв про те, що держави зобов'язані належним чином розслідувати можливі расові мотиви злочинів.

Такий підхід, зокрема, зазначено у рішенні по справі «Шечич проти Хорватії» (2007 р.): «... Державні органи мають додатковий обов'язок вживати всіх розумних заходів для викриття будь-яких расистських мотивів і встановлення того, чи ненависть або упередження на ґрунті етнічного походження зіграли чи не зіграли певну роль у подіях. Невиконання цього і ставлення до насильства і жорстокості, спричинених міркуваннями раси, яке не відрізняється від ставлення до злочинів, котрі не мають расистських складових, означало б свідоме ігнорування особливого характеру діянь, котрі є найбільш руйнівними для основоположних прав людини.»

Відповідно до статті 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року № 3477-IV суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод та практику Європейського Суду як джерело права. В силу статті 9 Конституції України Конвенція є частиною національного законодавства і закріплює мінімальні гарантії в галузі прав людини, які можуть бути розширені в національному

законодавстві, яке в свою чергу в силу взятих на себе Україною зобов'язань не може суперечити положенням Конвенції (стаття 19 Закону України «Про міжнародні договори» від 29 червня 2004 року № 1906-IV, стаття 27 Віденської конвенції про право міжнародних договорів). А згідно ч. 5 ст. 3 КК України Закони України про кримінальну відповідальність повинні відповідати положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Викладені обставини можуть бути підтверджені: відеозаписом зазначеної програми, що розміщений на офіційному сайті Телерадіокомпанії «5 канал» за адресою: https://www.5.ua/polityka/zelenskyi-prezydent-kyshkov-shlunkovykh-traktiv-z-pravom-holosu-ostap-drozdov-201778.html?fbclid=IwAR1UPPtYvql7EQn3W3ojV2ftc4CZCNUxBHeW_Ftq2jZTMVnsQDwzBZ8PLCI та на Youtube каналі за адресою: <https://www.youtube.com/watch?v=Y17s4kr63Jw>

Крім того звертаю увагу на той факт, що **вищевказана програма була розповсюджена не в прямому ефірі, а у змонтованому відеозаписі**, що додатково підтверджує наявність прямого умислу редакторів Телерадіокомпанії «5 канал» та ведучої у поширенні закликів до прямого обмеження прав громадян за ознаками їхніх політичних та інших переконань, місця проживання, за мовними та іншими ознаками.

Підсумовуючи зазначене, окреслені дії є проявом «Порушення рівноправності громадян залежно від національної належності, політичних переконань, за ознаками місця проживання та мовними ознаками», що відповідають складу злочину, закріпленому ст. 161 КК України.

Водночас, мною зареєстрований відповідний запит до Голови Національної поліції України щодо перевірки обставин вчинення кримінального правопорушення передбаченого ч. 3 ст. 161 КК України.

Беручи до уваги викладені вище аргументи, керуючись ст. 15 Закону України "Про статус народного депутата України" прошу Вас:

1. Надати чітку, аргументовану позицію Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо поширення закликів до прямого обмеження прав громадян за ознаками їхніх політичних та інших переконань, місця проживання, за мовними та іншими ознаками в ефірі програми «Рандеву», що була опублікована 26.10.2019 на сайті Телерадіокомпанії «5 канал».

2. Розглянути питання щодо призначення перевірки Телерадіокомпанії «5 канал» щодо відповідності його редакційної політики вимогам законодавства України про телебачення і радіомовлення та виконання ліцензійних умов з огляду на вищевказані обставини та в разі наявності законних підстав застосувати санкції за порушення законодавства про телебачення та радіомовлення.

3. Про результати розгляду даного депутатського запиту, прошу повідомити мене в строки встановлені Законом України "Про статус народного депутата України".

З повагою,

Народний депутат України

Є.В. ШЕВЧЕНКО
(посвідчення № 282)